

УДК 338.246.87 (477)

ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СКЛАДОВОЇ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Сугак Т.О.

здобувач, «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ
м. Київ, вул. Табірна, 30-32, 03113, Україна
тел. (044)-455-57-07, e-mail: glawbuh@list.ru
ORCID: 0000-0003-3773-3462

FEATURES OF INFORMATIONAL AND ANALYTICAL SUPPORT OF THE FINANCIAL COMPONENT OF THE SYSTEM OF ECONOMIC SECURITY OF THE ENTERPRISE

T. Sugak

applicant, «KROK» University, Kyiv, st. Tabirna, 30-32, 03113, Ukraine
tel. (044)-455-57-07, e-mail: glawbuh@list.ru
ORCID: 0000-0003-3773-3462

Анотація. У статті досліджено домінуючу роль фінансової складової серед основних функціональних складових економічної безпеки: фінансової, інформаційної, ринкової, складової бізнес-процесів, кадрової, техніко-технологічної. Висвітлено особливості інформаційно-аналітичного забезпечення фінансової складової системи економічної безпеки підприємства. Сучасний етап розвитку економіки характеризується ризиками та загрозами, у зв'язку з чим значна кількість підприємств опиняються у ситуації неналежного рівня захищеності майна та інтересів від впливу чинників внутрішнього і зовнішнього середовища. В умовах забезпечення фінансової безпеки підприємства, всі її складові (і кредитно-грошова, і бюджетно-податкова та адміністративна політика, інше), знаходять своє відображення в одній з форм обліку, що передбачає не лише захист змісту інформації, але й засобів і технологій її отримання. Саме тому ці види інформаційно-аналітичного забезпечення актуалізують необхідність розробки методичних і організаційних засад як засобу формування релевантної інформації для прийняття управлінських рішень, у яких поряд з внутрішніми вимогами щодо задоволення інформаційних потреб враховується вплив зовнішнього середовища. З урахуванням домінуючого впливу фінансової складової системи ЕБП, специфічних вимог, пов'язаних з оцінюванням достовірності та захищеності її інформації, для вирішення тактичних та стратегічних завдань управління в будь-якій сфері підприємства доведено необхідність виокремлення її інформаційно-аналітичного забезпечення.

Ключові слова: економічна безпека, інформаційно-аналітичне забезпечення, фінансова складова системи економічної безпеки, загрози, ризики.

Формул: 0, рис.: 1, таб.: 1, бібл.: 16

Anotation. The article examines the dominant role of financial component among the main functional components of economic security: financial, informational, market, component of business processes, personnel, technical and technological. The peculiarities of informational and analytical support of the financial component of the system of economic security of the enterprise are highlighted. The current stage of development of a housekeeper is characterized by risks and threats, therefore a significant number of enterprises find themselves in a situation of inadequate level of protection of property and interests from the influence of factors of the internal and external environment. In conditions of financial security of the enterprise, all its components (and monetary, and fiscal and administrative and other policies), are reflected in one form of accounting, which involves not only the protection of the content of information, but also the means and technologies of it receiving. That is why these types of informational and analytical support update the need for the development of methodological and organizational foundations as a means of generating relevant information for the adoption of managerial decisions, which, in addition to the internal requirements for meeting information needs, takes into account the impact of the external environment. Taking into account the dominant influence of the financial component of the system of the EBU, specific requirements related to the assessment of the reliability and security of its information, to resolve the tactical and strategic tasks of management in any field of the company proved the need to distinguish its information and analytical support.

Key words: economic security, system of accounting and analytical support, financial component of the economic security system, threats, risks.

Formulas: 0, fig.: 1, tab: 1, bibl.: 16

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку економіки характеризується ризиками та загрозами, у зв'язку з чим значна кількість підприємств опиняються у ситуації неналежного рівня захищеності майна та інтересів від впливу чинників внутрішнього і зовнішнього середовища. Для ефективного функціонування підприємства фінансові ресурси підприємства визначають стратегічні цілі його господарської діяльності, конкурентоспроможність продукції. Тому серед основних функціональних складових економічної безпеки саме фінансова складова має бути своєчасно забезпечена якісною інформацією. Для вирішення тактичних та стратегічних завдань управління економічною безпекою нагальним є необхідність розробки методичних і організаційних засад інформаційно-аналітичного забезпечення фінансової складової.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В сучасній економічній літературі накопичено достатній досвід дослідження такої наукової проблеми як економічна безпека. Теоретичні аспекти та практичні рекомендації цього питання розроблено у роботах І. Бланка [2], Т. Васильціва, В. Волошина [4], Л. Волощук [7], Л. Гнилицька [13], С. Ілляшенко [12], О. Захарова, П. Пригунова [3], О. Ляшенко [15] та ін.

Відаючи належне науковій та практичній значущості існуючого наукового доробку, слід зазначити, що питання забезпечення економічної безпеки підприємства зумовили необхідність здійснення подальшого дослідження, керуючись передовим досвідом.

Формування інформаційно-аналітичного забезпечення фінансової складової системи економічної безпеки підприємства необхідно розглядати з різних позицій, зокрема з позиції взаємодії контрагентів і підприємства та з позиції самого підприємства. Це вказує на необхідність розробки методичних і організаційних засад обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки для прийняття управлінських

рішень, які забезпечуватимуть надання необхідної інформації користувачам про витрати з урахуванням впливу зовнішнього середовища. Потреба суб'єкта господарювання в обліковій інформації як суттєвого чинника функціонування фінансової складової системи ЕБП потребують відступу від традиційних прийомів і техніки ведення обліку та складання звітності. Це в своїй сукупності створить умови для ефективного здійснення процесу виявлення і протидії різним загрозам, пов'язаним з використанням активів підприємства, забезпечить контроль та збереження майна власників, сприятиме збереженню та захисту інформації, зниженню інформаційного ризику для користувачів та забезпечить достовірне відображення інформації про певні параметри господарської діяльності в ретроспективному та перспективному розрізах.

Формування цілей статті. Метою статті є висвітлення особливостей інформаційного забезпечення фінансової складової системи економічної безпеки підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для ефективного функціонування підприємства система економічної безпеки формується за допомогою комплексу, який включає функціональну підсистему й підсистему забезпечення. З урахуванням системного підходу функціональні складові системи економічної безпеки включають інформаційну, фінансову, складову бізнес-процесів, ринкову, кадрову, техніко-технологічну, які найбільш повно розкривають методологічне, інформаційно-аналітичне, технічне та організаційне забезпечення функціонування системи ЕБП. Серед функціональних складових системи ЕБП фінансова складова є визначальною. Фінансові ресурси дозволяють забезпечити стабільний фінансовий стан підприємства, фінансову незалежність і стійкість. З законодавчої точки зору «фінансова безпека підприємства – це захищеність

життєво важливих інтересів підприємства, при якій забезпечується його стабільний розвиток, своєчасне визначення, запобігання і нейтралізація існуючих і потенційних загроз економічним інтересам» [1].

Тому управління підприємством повинно бути, в першу чергу, спрямованим на забезпечення необхідного рівня фінансової безпеки шляхом чіткого управління фінансовими ресурсами, їх оптимального використання, забезпечення стабільного та позитивного фінансового стану. Рівень фінансової безпеки підприємства визначає його можливості забезпечувати інші складові його економічної безпеки. І навпаки, зміни в будь-якій сфері підприємства в кінцевому результаті відображаються у його фінансовій безпеці [8].

Аналіз наукової літератури з проблем фінансів дав змогу стверджувати, що існують декілька підходів до визначення сутності понять фінансова безпека підприємства. Перший підхід базується на пріоритеті фінансової складової у забезпеченні економічної безпеки підприємства. Другий підхід базується на положенні, що фінансова безпека підприємства є самостійним науковим та практичним напрямом і суттєво відрізняється від економічної безпеки. Третій підхід передбачає використання поняття фінансово-економічна безпека підприємства, підкреслюючи взаємозалежність економічної та фінансової діяльності підприємства та визначальну роль фінансів у економічній системі [9].

Використання науковцями поняття «фінансова безпека» та «фінансова складова економічної безпеки» як тотожних та їх поєднання у спільному понятті «фінансово-економічна безпека підприємства» як частини і цілого в одному терміні, може свідчити про домінуючу роль фінансової складової системи економічної безпеки.

Серед визначень фінансової безпеки підприємства, наведених у табл. 1,

найбільш повно її сутність, на наш погляд, розкривається Пригуновим П. Я. та Захаровим О. І., які підходять до характеристики фінансової безпеки як до комплексної характеристики функціонування суб'єкта господарювання.

Аналіз еволюції тлумачень поняття фінансова безпека дозволив також визначити два ключових погляди на її сутність: 1) з позиції результату (статичний) – де фінансова безпека розглядається як певний стан (положення) підприємства чи рівень його стану; 2) з позиції процесу (динамічний) – де фінансова безпека розглядається як діяльність, спрямована на досягнення визначеного стану [7].

Узагальнюючи визначення фінансової безпеки підприємства, слід зробити висновок, що фінансова безпека підприємства більш за будь-які інші складові пов'язується з ключовими фінансовими показниками та відповідними якісними характеристиками його стану, діяльності та розвитку.

Для досягнення фінансової безпеки підприємства (ФБП) необхідно розробити механізм забезпечення фінансової безпеки, який включає організаційні, фінансові та правові засоби впливу, що мають на меті своєчасне виявлення, попередження та нейтралізацію загроз фінансовій безпеці підприємства. Ключовими функціями управління фінансовою безпекою мають виступати планування, моніторинг, діагностика, оцінка та контроль, котрі потребують відповідного інформаційно-аналітичного забезпечення. Під інформаційно-аналітичним забезпеченням фінансової складової системи ЕБП слід розуміти сукупність інформації, методів, засобів і технологій її отримання, аналітичної оцінки, що забезпечує необхідну якість прийнятих управлінських рішень. Центральне місце у складі інформаційно-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства відводиться обліково-аналітичній інформації [10].

Таблиця 1

Підходи до визначення наукового поняття «фінансова безпека підприємства»

Автори	Визначення поняття «фінансова безпека підприємства»
Бланк І.О. [2]	Фінансова безпека - кількісно і якісно детермінований рівень фінансового стану підприємства, що забезпечує стабільну захищеність його пріоритетних збалансованих фінансових інтересів від ідентифікованих реальних і потенційних загроз внутрішнього і зовнішнього характеру
Пригунов П.Я., Захаров О.І. [3]	Фінансова безпека – стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів підприємства, виражений у найкращих значеннях фінансових показників прибутковості та рентабельності бізнесу, якості управління, використання основних і оборотних засобів підприємства, структури його капіталу, норми дивідендних виплат по цінних паперах підприємства, а також курсової вартості його цінних паперів як синтетичного індикатора поточного фінансово-господарського стану підприємства і перспектив його технологічного й фінансового розвитку
Васильців Т.Г., Волошин В.І. та ін. [4]	Фінансова безпека - динамічна ознака фінансового стану підприємства, яка відображає його стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз, здатність до сталого і збалансованого розвитку та захисту своїх фінансових інтересів.
Кириченко О.А., Кім Ю. [5]	Фінансова безпека - фінансове положення і фінансова стабільність, що спроможні забезпечити підприємству нормальний ефективний розвиток його діяльності
Мунтіян В. [6]	Фінансова безпека - стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів підприємства, відображеного в оптимальних значеннях фінансових показників прибутковості та рентабельності бізнесу, якості управління, використання основних та обігових фондів підприємства, структури його капіталу, норм дивідендних виплат за цінними паперами, а також курсової вартості його цінних паперів як синтетичного індикатора поточного фінансово господарського стану підприємства і перспектив його технологічного та фінансового розвитку

Фінансова складова економічної безпеки підприємства має бути першочергово забезпечення якісною обліково-аналітичною інформацією. Ідентифікувати деструктивні чинники впливу на ЕБП та визначити ризики виникнення цих загроз можливо саме завдяки обліковій інформації. Організація процесу формування обліково-аналітичної інформації в системі інформаційного забезпечення фінансової складової системи ЕБП передбачає, що оперативні дані про фінансово-господарську діяльність організації в процесі оперативного обліку перетворюються на первинну облікову інформацію. Узагальнююча облікова інформація після її перевірки щодо достовірності являється базою для аналізу та синтезу. Згрупована належним чином аналітична інформація є основою для прийняття управлінських рішень щодо стану та рівня економічної безпеки підприємства, ефективності його діяльності та прогнозування заходів захисту від впливу зовнішніх і внутрішніх загроз [10].

Проте, облікова інформація, виступаючи внутрішнім ресурсом забезпечення за певних обставин сама може нести суттєві загрози фінансовій складовій системи ЕБП. Результати дослідження особливостей формування обліково-аналітичної інформації та існуючого стану бухгалтерського обліку

щодо забезпечення системи економічної безпеки підприємств інформаційними ресурсами свідчать про обмеженість їх формування та використання для виявлення та оцінювання резервів зростання вартості підприємств [10].

З огляду на те, що більшість підприємств на теперішній час залишаються технологічно відсталими, енергоємними, із слабкою диверсифікацією продуктів і ринків, процес виробництва та конкурентоздатність продукції цих підприємств знаходяться на низькому рівні. На конкурентоздатність та рівень прибутковості підприємства впливає рівень витрат. Для прийняття рішення необхідно оцінити можливі альтернативні варіанти розвитку діяльності. С. Легенчук наголошує, що для здійснення ефективного управління необхідним є забезпечення користувачів інформацією про зовнішнє середовище системи підприємства шляхом розширення його предмету через включення до його складу активу зовнішнього середовища і капіталу зовнішнього середовища [11].

Це вказує на необхідність розробки методичних і організаційних засад обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки як засобу формування релевантної інформації для прийняття управлінських рішень які забезпечуватимуть надання необхідної

інформації користувачам про витрати з урахуванням впливу зовнішнього середовища. Аналіз інформації, яка розкривається у фінансовій звітності, доводить тісний зв'язок та взаємовплив на складові системи ЕБП. Ця інформація необхідна, у першу чергу, широкому загалу зовнішніх користувачів для прийняття управлінських рішень у сфері економічної безпеки щодо співпраці з окремими контрагентами. Рівень інтерфейсної складової економічної безпеки також тісно пов'язаний з якісною характеристикою фінансової та нефінансової інформації, яка розкривається у звіті про управління, таксономії фінансової звітності. Така інформація може бути використана підприємством для формування іміджу відповідальності, надійності, стабільності.

Оцінка поточного рівня забезпечення фінансової складової економічної безпеки здійснюється за даними управлінської та фінансової звітності, показники якої є індикаторами, що дають можливість визначити фінансово-економічний стан та зміни у господарської діяльності підприємства.

Разом з тим, як показує досвід, більшість вітчизняних бухгалтерів та фінансових менеджерів у своїй практичній діяльності націлені на формування показників, які враховують інтереси керівництва господарюючого суб'єкта. Суцільне розповсюдження навмисного маніпулювання фінансовими даними у звітності вітчизняних підприємств зумовило пошук шляхів для упередження цього явища [9].

Отже, враховуючи вище приведене, для оцінки впливу зовнішніх факторів загроз потрібне розширення наявного підходу до функціонування облікових систем, оскільки облік складає основне джерело інформації в процесі управління економічною безпекою. Це обумовлює необхідність розроблення методів діагностики фінансової безпеки підприємства, ідентифікації та нейтралізації зовнішніх та внутрішніх загроз шляхом моніторингу засобів і

об'єктів захисту для підвищення ефективності управлінських рішень.

Аналіз наукових публікацій останніх років показує, що для визначення кількісного та якісного рівня економічної безпеки використовується декілька основних підходів: індикаторний (пороговий), ресурсно-функціональний [12], програмно-цільовий [14], фінансовий [15], ризиковий [13]. Лідируючі позиції в оцінці стану системи економічної безпеки базуються на методиках фінансової діагностики, застосовуючи індексний або індикативний підхід. В якості індикаторів (індексів) економічної безпеки виступають різні групи показників, що характеризують специфічні аспекти соціально-економічної безпеки, при цьому для кожного показника встановлено порогове значення.

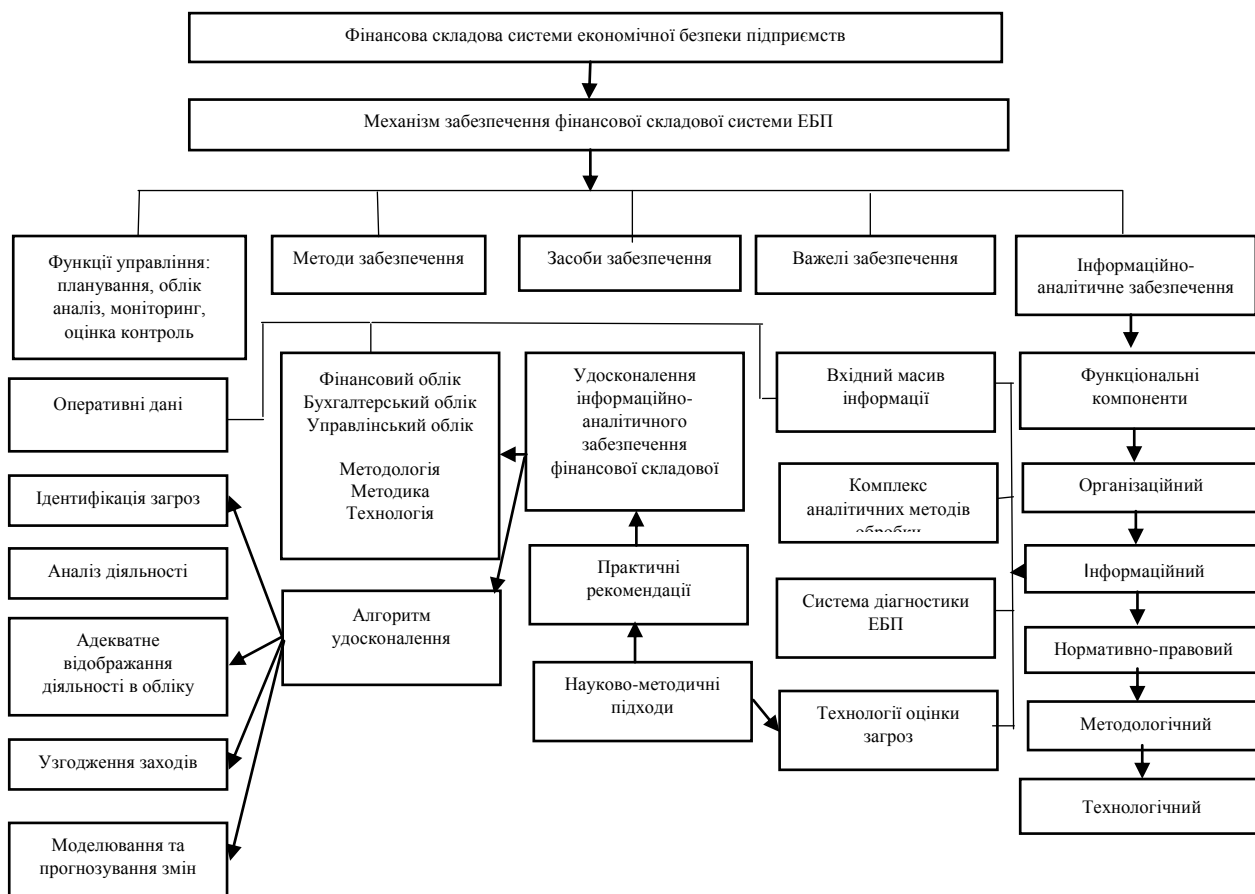
В процесі аналізу підходів до оцінювання стану ЕБП та практики вітчизняних підприємств виявлено, що для оцінки стану ЕБП традиційно використовуються фінансові показники. Поза увагою залишаються нефінансові показники діяльності підприємства, що впливає на об'єктивність оцінки.

Останні зміни законодавства [16], впливають не тільки на склад фінансової звітності, а й зобов'язують підприємства, які використовують Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності розкривати фінансову та нефінансову інформацію у фінансовій звітності для достовірного й повного відображення стану активів і зобов'язань та перспективного розвитку підприємства. Це визначає необхідність використання підходу, який дає можливість врахувати зв'язки між кількісними і якісними показниками, стратегічним і тактичними рівнями управління, минулими і майбутніми результатами, а також між внутрішніми і зовнішніми аспектами діяльності підприємства.

З урахуванням значного впливу фінансової складової системи ЕБП, для розробки методичних і організаційних засад в процесі виявлення і протидії різним загрозам нагальним є виокремлення її інформаційно-аналітичного забезпечення.

Структурно-логічну схему побудови інформаційно-аналітичного забезпечення

фінансової складової системи ЕБП надано на рис.1.

Рис.1 Структурно-логічна схема побудови інформаційно-аналітичного забезпечення фінансової складової системи ЕБП

Джерело: розробка автора

Таким чином, для ефективного функціонування фінансової складової системи ЕБП необхідною є розробка інформаційно-аналітичного забезпечення підприємства, важливою частиною якого є фінансова звітність, що потребує розкриття певного складу статей і показників фінансової звітності та її елементів щодо стану і перспектив розвитку підприємства., враховуючи основні ризики і невизначеності діяльності.

З урахуванням цього виникає необхідність імплементації методик обліку і аналізу у забезпеченні процесів з підтримання стану ЕБП, що потребує комплексного підходу у формуванні інформаційно-аналітичного забезпечення

та дозволить удосконалити систему обліку в забезпеченні інформаційних потреб стейкхолдерів.

Висновки. Ефективне функціонування фінансової складової системи економічної безпеки підприємства насамперед залежить від можливості отримати та використати якісну інформацію про зміну зовнішнього і внутрішнього середовища. Задоволення інформаційних потреб користувачів — суб'єктів економічної безпеки потребує розробки методичних і організаційних засад обліково-аналітичного забезпечення фінансової складової системи ЕБП як засобу формування релевантної інформації для прийняття управлінських рішень.

Подальшого розгляду потребує процес удосконалення інформаційно-аналітичного

забезпечення фінансової складової системи ЕБП інструментами системи обліку.

Література:

1. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19 липня 2003 року. № 964 IV . Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003. №39, із змінами, внесеними згідно із Законом № 2411 – VI(2411-17) від 01.07.2010 р.
2. Бланк И.А. Управление финансовой безопасностью предприятия : пособие. Київ : Ника-Центр, Эльга, 2004. 784 с.
3. Захаров О.І. Організація та управління економічною безпекою суб'єктів господарської діяльності: навч. посіб. Київ, 2010. 257с.
4. Васильців Т. Г. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія Львів: Ліга-Прес, 2012. 386 с.
5. Кириченко О. А. Вплив інфляційних процесів на фінансову безпеку підприємства. *Економіка та держава* : журнал. 2009. №1. С. 32-46.
6. Мунтіян В. І. Нові виклики економічній безпеці держави. *Екон.- мат. моделювання соц.- екон. систем* : зб. наук. пр. Київ : МННЦ ІТіС, 2003. Вип. 4. С. 5-15.
7. Волощук Л. О. Проблеми фінансово-економічної безпеки в процесі інноваційного розвитку підприємства. *Проблеми ринку та розвитку регіонів України в XXI столітті* : матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. (Одеса, ОНПУ, 10-12 грудня 2014 року). Одеса, 2014. С. 34-36.
8. Філіппова С. В., Волощук Л. О., Черкасова С. О. Економічна безпека підприємств реального сектору економіки в умовах вартісно-орієнтованого управління: монографія. Одеса : ФОП Бондаренко М. О., 2015. 196 с.
9. Завора Т. М. Система інформаційно-аналітичного забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств URL : http://77.121.11.9/bitstream/PolNTU/130/1/%D0%97%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B0_%D0%BA%D1%80%D1%83%D0%B3%D0%BB_%D1%81%D1%82%D1%96%D0%BB.pdf (дата звернення 02.08.2018).
10. Черкасова С. О. Обліково-аналітичне забезпечення управління процесом зміцнення економічної безпеки інноваційно-активних підприємств: монографія. Одеса, 2014 р. 198 с.
11. Легенчук С. Ф. Розвиток теорії і методології бухгалтерського обліку в умовах постіндустріальної економіки: автореф. дис. ... докт. екон. наук. Житомир, 2011р. 37с.
12. Ильяшенко С. Н. Составляющие экономической безопасности предприятия и подходы к их оценке. *Актуальні проблеми економіки* : журнал. 2003. № 3. С. 12-19.

13. Гнилицька Л. В. Обліково-аналітичне забезпечення функціонування системи економічної безпеки підприємства: автореферат дисертації ... доктора економічних наук. Київ, 2013. 35 с.

14. Коробчинський О. Л. Методика формування системи економічної безпеки підприємства. *Актуальні проблеми економіки* : журнал. 2009. № 4(94). С. 41-45.

15. Ляшенко О. М. Экономическая безопасность предприятия: сущность и механизм обеспечения : монография. Киев, 2003. 280 с.

16. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-14. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 02.08.2018).

References:

1. Pro osnovy natsionalnoi bezpeky Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 19 lypnia 2003 roku. № 964 IV .Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). 2003. №39, iz zminamy, vnesenymy zghidno iz Zakonom № 2411 – VI(2411-17) vid 01.07.2010 r.
2. Blank Y.A. Upravlenye fynansovoi bezopasnosti predpriyatya : posobyе. Kyiv : Nyka-Tsentr, Элha, 2004. 784 s.
3. Zakharov O.I. Orhanizatsiia ta upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu subiektiv hospodarskoi diialnosti: navch. posib. Kyiv, 2010. 257s.
4. Vasylytsiv T. H. Finansovo-ekonomichna bezpeka pidpriemstv Ukrainy: stratehiia ta mekhanizmy zabezpechennia: monohrafiia Lviv: Liha-Pris, 2012. 386 s.
5. Kyrychenko O. A. Vplyv inflatsiinykh protsesiv na finansovu bezpeku pidpriemstva. *Ekonomika ta derzhava* : zhurnal. 2009. №1. S. 32-46.
6. Muntian V. I. Novi vyklyky ekonomichnii bezpetsi derzhavy. *Еkon.- mat. modeliuvannia sots.- ekon. system* : zb. nauk. pr. Kyiv : MNNTs ITis, 2003. Vyp. 4. S. 5-15.
7. Voloshchuk L. O. Problemy finansovo-ekonomichnoi bezpeky v protsesi innovatsiinoho rozvytku pidpriemstva. *Problemy rynku ta rozvytku rehioniv Ukrainy v XXI stolitti* : materialy V Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii. (Odesa, ONPU, 10-12 hrudnia 2014 roku). Odesa, 2014. S. 34-36.
8. Filyppova S. V., Voloshchuk L. O., Cherkasova S. O. Ekonomichna bezpeka pidpriemstv realnogo sektoru ekonomiky v umovakh vartisno-orientovanoho upravlinnia: monohrafiia. Odesa : FOP Bondarenko M. O., 2015. 196 s.
9. Zavora T. M. Systema informatsiino-analitychnoho zabezpechennia finansovo-ekonomichnoi bezpeky pidpriemstv URL : http://77.121.11.9/bitstream/PolNTU/130/1/%D0%97%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B0_%D0%BA%D1%80%D1%83%D0%B3%D0%BB_%D1%81%D1%82%D1%96%D0%BB.pdf (data zvernennia 02.08.2018).
10. Cherkasova S. O. Oblikovo-analytychne zabezpechennia upravlinnia protsesom zmitsnennia

ekonomichnoi bezpeky innovatsiino-aktyvnykh pidpriemstv: monohrafiia. Odesa, 2014 r. 198 s.

11. Lehenchuk S. F. Rozvytok teorii i metodolohii bukhhalterskoho obliku v umovakh postindustrialnoi ekonomiky: avtoref. dys. ... dokt. ekon. nauk. Zhytomyr, 2011r. 37s.

12. Yliashenko S. N. Sostavliaiushchye ekonomicheskoi bezopasnosti predpriyatiya y podkhody k ykh otsenke. Aktualni problemy ekonomiky : zhurnal. 2003. № 3. S. 12-19.

13. Hnylytska L. V. Oblikovo-analitychne zabezpechennia funktsionuvannia systemy ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva: avtoreferat dysertatsii ... doktora ekonomichnykh nauk. Kyiv, 2013. 35 s.

14. Korobchynskyi O. L. Metodyka formuvannia systemy ekonomichnoi bezpeky

pidpriemstva. Aktualni problemy ekonomiky : zhurnal. 2009. № 4(94). S. 41-45.

15. Liashenko O. M. Ekonomicheskaya bezopasnost predpriyatiya: sushchnost y mekhanizm obespecheniya : monohrafiya. Kyev, 2003. 280 s.

16. Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini : Zakon Ukrainy vid 16 lypnia 1999 r. № 996-14. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (data zvernennia 02.08.2018).

Стаття надійшла до редакції 13.08.2018 р.